

Ministerie van Justitie en Veiligheid
T.a.v. de minister voor rechtsbescherming, de heer S. Dekker
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Amersfoort, 19 december 2019

Betreft: Rapport Commissie Oskam / Concept Verordening Grenzen Tariefmodellen
Gerechtsdeurwaarders

Hooggeachte heer Dekker,

De NVI heeft kennisgenomen van het rapport 'Tussen ambt en markt' dat u op 15 juli jl. werd aangeboden door de Commissie herijking tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders. In dat rapport wordt gepleit voor een verhoging van de BTAG-tarieven omdat de sector van gerechtsdeurwaarders onder druk staat. De commissie heeft geen redenen gezien om de marktwerking binnen de sector terug te draaien. Wij nemen de vrijheid u onze reactie hierop kenbaar te maken.

Samenvattend

De NVI komt na uitvoerige bestudering van het rapport tot geheel andere conclusies. Meer dan ooit is het nodig dat de Nederlandse gerechtsdeurwaarder de plaats inneemt die hem exclusief is toebedeeld: die van openbaar ambtenaar. Een verhoging van de BTAG-tarieven om de financiële toekomst van de beroepsgroep te borgen zal dan naar onze mening niet langer noodzakelijk zijn.

Het rapport geeft alle redenen om te menen dat de tijd van het ondernemerschap voor deze beroepsgroep en de vermenging van incasso(neven)werkzaamheden met die van de ambtelijke werkzaamheden voorbij dient te zijn, zodat men zich voortaan geheel en al kan richten op de vele ambtelijke taken en verplichtingen. Waarom de NVI tot deze zienswijze en conclusie komt zetten wij hieronder graag uiteen.

Onderzoek

De minister kan in onze beleving onmogelijk tot een beslissing komen op basis van dit rapport. Er ligt een pakket voorstellen van alle componenten uit het BTAG, terwijl van de 24 ambtshandelingen er slechts vier zijn onderzocht. Bovendien is – zoals door het onderzoeksbureau notabene beaamd – geen eenduidig verhaal uit het onderzoek te filteren. De hanteerbaarheid van de conclusies van de onderzoekers moet in twijfel worden getrokken nu geen onderbouwing en borging wordt gegeven. Hoe de commissie tot conclusies heeft kunnen komen is ons een raadsel.

Ongekende verhoging

Daarnaast achten wij een oproep om tot de voorgestelde fikse verhoging op ambtshandelingen van gemiddeld 16% te komen in een tijd waarin alle inspanningen gericht zijn op verlaging van de kosten voor schuldenaar en schuldeiser, onwerkelijk. In het regeerakkoord werd zelfs betoogd dat bezien zou worden of het minimumbedrag der incassokosten *omlaag* zou kunnen. Laatstgenoemd punt is overigens van tafel vanwege uw toezegging dat dit geen item meer is zoals verwoord in het algemeen overleg van 14 februari 2019.

Gesprekspartners

De minister heeft tot een breed onderzoek opgeroepen, maar wij zetten vraagtekens bij de samenstelling van de gespreksgroep door de commissie die op zijn minst eenzijdig is te noemen.

Vanuit procedureel oogpunt bezien bevreemdt het ten zeerste dat geen gesprekken zijn gevoerd met ketenpartners, doch slechts met een selecte groep veelal afkomstig uit de te onderzoeken beroepsgroep is gesproken. Waarom is men niet te rade gegaan bij organisaties als de ACM, AFM, VVCM, BPBI, Consumentenbond, NVVK en uiteraard ook de NVI zoals de overheid zelf heeft gedaan in haar verkenningen rondom het incassoregister? En op grond waarvan meent de Commissie Oskam dan toch tot een gewogen oordeel te kunnen komen? Wij menen dat dit een grote verwijtbare fout in de procedure van de totstandkoming van het rapport Oskam mag worden genoemd.

Eigen rol

Nergens is uit het rapport op te maken dat de gerechtsdeurwaarder de eigen rol kritisch tegen het licht heeft gehouden en dat valt te betreuren. Binnen ondernemerschap en bij het sluiten van overeenkomsten bestaat contractsvrijheid. Niemand heeft de gerechtsdeurwaarder thans of in het verleden gedwongen tot het sluiten van overeenkomsten met onwenselijke (lees: verliesgevende) uitkomsten.

Veel leden uit deze beroepsgroep hebben actief meegewerkt aan de totstandkoming van de onwenselijk geachte contractvormen zoals geduid in het rapport. Het getuigt van een onprofessionele houding ten aanzien van de eigen rol in het geheel en tekent het onvermogen van het ondernemerschap van de gerechtsdeurwaarder.

Marktwerking

In het rapport komt de Commissie zonder steekhoudende argumentatie tot de conclusie dat er geen stelselwijziging moet plaatsvinden en dat de marktwerking gehanteerd moet blijven. Om de door de commissie gewenste 'zekere correctie' op de marktwerking te realiseren onderschrijft men dat in het belang van de onafhankelijkheid het uitgangspunt moet worden gebezigd dat schuldeisers niet mogen verdienen op ambtshandelingen.

Vanaf het ontstaan van de Gerechtsdeurwaarderswet in 2001 was dit al de uitwerking van deze wet. De beroepsgroep was zich hier van meet af aan van bewust en heeft volop gebruik gemaakt van dit systeem. Jarenlang ging het gerechtsdeurwaarders financieel dan ook erg voor de wind. Nu dat niet meer zo is wil men een indringende wijziging van het systeem. De NVI begrijpt dit niet.

Vanuit het systeem van marktwerking en mededinging kunnen schuldeiserstarieven niet worden 'vastgezet'. Als de beroepsgroep het thans onwenselijk vindt dat met opdrachtgevers onderhandeld moet worden over passende tarieven voor de dienstverlening, dan is het verlaten van de marktwerking de enige oplossing.

Splitsing minnelijk/ambtelijk

Bij het niet wijzigen van deze systematiek zullen de geschetste problemen blijven voortgaan. De onduidelijkheid over het kantelmoment waarop incasso-activiteiten worden beëindigd en tot een procedure leiden is daar mede debet aan. 'Scheiding der machten' is dan ook meer dan ooit nodig. De toetsende rol van de gerechtsdeurwaarder die zo belangrijk werd geacht is verdwenen naar mate meerdere rollen in diens hand werden gelegd. Niet voor niets is in de rest van Europa de gerechtsdeurwaarder een openbaar ambtenaar die zich alleen met ambtshandelingen bezighoudt en zijn incasso-activiteiten aan anderen (lees: niet-gerechtsdeurwaarders) voorbehouden.

Rijksincassovisie

Natuurlijk heeft de NVI ook gekeken naar mogelijke oplossingen. Wanneer echt invulling wordt gegeven aan de destijds geformuleerde Rijksincassovisie dan zou de overheid alle invordering voortaan bij uitsluiting dienen toe te kennen aan gerechtsdeurwaarders.

Daarmee zouden 'eigen deurwaarders' van bijvoorbeeld Belastingdienst, gemeenten etc. niet langer nodig zijn. Bovendien hoeft de overheid (van met name haar uitvoeringsorganisaties) niet langer via knellende aanbestedingen de invordering uit handen te geven, met alle last, kosten en hinder voor een ieder van dien. Daarnaast kan daarmee meteen een grote stap worden gezet richting een geborgde en professionele gegevensuitwisseling rondom persoonsgegevens die thans ook vaak tot problemen leidt. Dan maakt de overheid past echt werk van hetgeen zij al lang heeft betoogd, namelijk een goede Rijksincassovisie inbedden.

Het is evident dat alle inning op het minnelijke vlak voorts dient te geschieden door professioneel acterende incasso-organisaties waarop toezicht kan worden gehouden. Het incassoregister is daartoe een goede aanzet.

Concept-verordening KBvG

Ook ligt ter goedkeuring aan u voor de Concept Verordening Grenzen Tariefmodellen Gerechtsdeurwaarders. Een vergaande verordening die op onderdelen de strekking heeft als verwoord in het adviesrapport van de Commissie Oskam.

Deze verordening heeft onzes inziens echter een nog verderstreckende inhoud en zal een uiterst ongewenste uitwerking op de markt hebben. Wanneer de gerechtsdeurwaarder immers voortaan een minimaal tarief voor ambtshandelingen kan afdwingen bij zijn opdrachtgever, hoeft hij niet langer te concurreren op de minnelijke activiteiten en kunnen deze zelfs zonder enig tarief aan een opdrachtgever of in aanbesteding worden aangeboden. Alsdan is er in het geheel geen sprake meer van marktwerking en kan de gerechtsdeurwaarder vanwege dit oneerlijke concurrentievoordeel alle markt naar zich toetrekken. Een neveneffect binnen deze verordening dat zijn weerga niet kent.

Beperkte bevoegdheid

De NVI verbaast zich er überhaupt over dat de KBvG meent de ruimte te hebben een dergelijke tariefbepalende verordening op te stellen. Uit de Memorie van Toelichting bij de totstandkoming van de Gerechtsdeurwaarderswet valt duidelijk op te maken dat de publiekrechtelijke beroepsorganisatie geen verordenende bevoegdheid aangaande tarieven is toegekend. Die bevoegdheid strekt 'slechts' het algemeen belang. Bovendien verwoordt art. 80 lid 2 Gdw dat verordeningen niet tot onnodig beperkende marktwerking mogen leiden waarvan in casu sprake is. Wij gaan er dan ook vanuit dat u uw goedkeuring aan deze concept-verordening niet toekent.

Indexatie WIK

Tot slot geven wij u het navolgende graag nog mee. Indien u de mening bent toegedaan dat, in weerwil van al hetgeen hiervoor is genoemd een aanzienlijke tariefsverhoging van de BTAG-kosten wel degelijk gepast is en ingevoerd moet gaan worden, dan pleiten wij er uitdrukkelijk voor dat ruim 7 jaar na de inwerkingtreding van de WIK (het wettelijk reguleren van de incassokosten dateert immers van juli 2012) ook indexering daarvan ten spoedigste dient te worden bewerkstelligd.

Het spreekt voor zich dat wij graag het een en ander desgewenst toelichten.

In afwachting en met zeer vriendelijke groet,

namens het NVI-bestuur,

Jan Franssen, voorzitter